

Med VIGGEN till Haparanda

Här följer fortsättning på civ.ing. Sven Lagers reseskildring. Vi har kommit till Gävle och här sker avlösning. Åke har mönstrat av och S, en skollärare har intagit BB koj på VIGGEN. På bilden folkskollärare S, även kallad "Skägget".

Jag kanske bör nämna hur påmönstringen egentligen gick till.

När jag efter en kort promenad går ombord och stiger ner i ruffen, får jag se någonting som svagt påminner om S utsträckt i BB koj. Jag hör ett sakta kvidande: Gud vad jag mår illa och så det värker i huvet. Jag tittar misstänksamt på honom. "Vad fan nu då, är Du full", frågar jag och fruktar det värsta. Jag vet sen gammalt hur en påmönstrad i handelsflottan skall se ut. Ack nej, om det vore så väl, suckar S, som har sinne för det teatraliska, och slår sig på flinten. Jag känner mig som jag var sjösjuk. Har Du mönstrat av från någon tramp här i Gävle. Du skulle ju ta tåget, säger jag och nosar på honom. Jag känner ingen doft vare sig av brännvin eller floridavatten. Nej, det måste vara tågsjuka, säger S och ser lidande ut. — Jag vet sen gammalt att S sällan smakar starkt annat än när han blir bjuden, och vem bjuder väl

en främling på våtvaror i en svensk 2:a klass kupé, där, som man vet väpnad neutralitet råder och samtal med medpassagerarna är förbjudet. Jag luktar än en gång på honom. Har Du rökt hasch, frågar jag, som Du tagit i beslag från något av Dina folkskolebarn. Jag vet ju hur det går till i skolan nuförtiden, då sexualundervisning, teori och kanske praktik, ersatt skolagan och där ungdomen tar sig ett hasch (eller vad det heter) i en välbehövlig och stärkande paus när dom misshandlar sina lärare. Nej, säger S, jag undervisar på landet som Du vet och där är barnen inte så avancerade. Jag bäddar ner honom och ställer en pyts vid sidan om. Tänk på att det här är ingen vanlig lasttramp Du mönstrat på, säger jag, det är Hans Majt:s och Kronans fullriggare med idel 1:a pris (se våra broschyrer) som vi skall visa upp i Norrland, och jag ser i andanom vår tidsplan slås i spillror och min semester hotad — den börjar

den 10 juli och till dess skall vi vara framme.

Morgonen därpå är S sitt gamla vanliga jag, pigg och nyter och fit for fight, så jag måste ha felbedömt honom, det kanske var migrän han hade; jag vet ju hur en fyllerist skall se ut dagen efter.

Allmän visning av Viggen ett par soliga, blåsiga dagar enligt på förhand uppgjort tidsschema. Klubbhuset, stort och pampigt från tiden före sekelskiftet (anno dazumal), är ett minne från träpatronernas tid, varom även gamla fotografier över dåtidens stora överriggade segeljakter vittnar. Tänkespråk inskurna i takbjälkar såsom "Segla ut, segla ut Du människobarn" för tanken till senare delen av det mörka 1800-talet, då sporten (idrotten) föddes och vattnet (vanligt bondvatten) upptäcktes som hälsomedel, dels för invärtes bruk vid brunnshotell, dels med en viss försiktighet för utvärtes i form av fotbad och

Havet låg som en spegel kring
Storjungfrun och tystnaden stämde
till andakt

sittbad, tills steget togs helt ut till hela kroppens nedsänkande i havet (hafsbad). Jag har fortfarande i min ägo Dr Sebastian Kneipps dråpligt illustrerade verk om vattenbegjutning.

Vi observerade att den hårda nordanvinden som rådde om dagarna avtog mot aftonen, varför vi stack iväg sent på tisdagskvällen och strävade kryssande norrut och, när vinden frampå natten dog ut, fortsattes med motor, och kl. 4 på morgonen gick vi in i Storjungfruns idylliska hamn för några timmars sömn.

Storjungfruns fyrsamhälle är som de flesta öar i havsbandet i utdöende och lever upp en kort sommartid med invasion av sommargäster. Vid 8-tiden kvicknade vi till, solen gassade på rufftaket och vi gick husesyn på ön. Havet låg som en spegel kring Storjungfrun och tystnaden stämde till andakt.

Det är en sådan sommarmorgon i en stilla hamn i skärgårdens utkant seglaren drömmer om vintertid eller under vårarbetet med båten. Vi upptäckte några fiskare som pysslade med sina siknät. Det var estländaren Warman med sin gamla mor, en vithårig väderbiten kärring som inte svarade på tilltal, och en kompanjon. De trivdes i sin ensamhet på ön, sommargästerna hade ännu inte kommit, och det var endast taxeringsmyndigheten som var ormen i paradiset (ehuru inte boende på ön). Vi hörde senare, att W gjorde goda affärer på sitt fiske och var smått förmögen.

Vi njöt i fulla drag av den första sommardagen sedan starten, kunde t o m plocka av oss för solbad, och tuffade ut i stillheten och satte nordlig kurs. Sedan kom vinden från rätt håll, och vi letade oss in till Segelvik, en naturlig, idyllisk båthamn för Söderhamns SS.

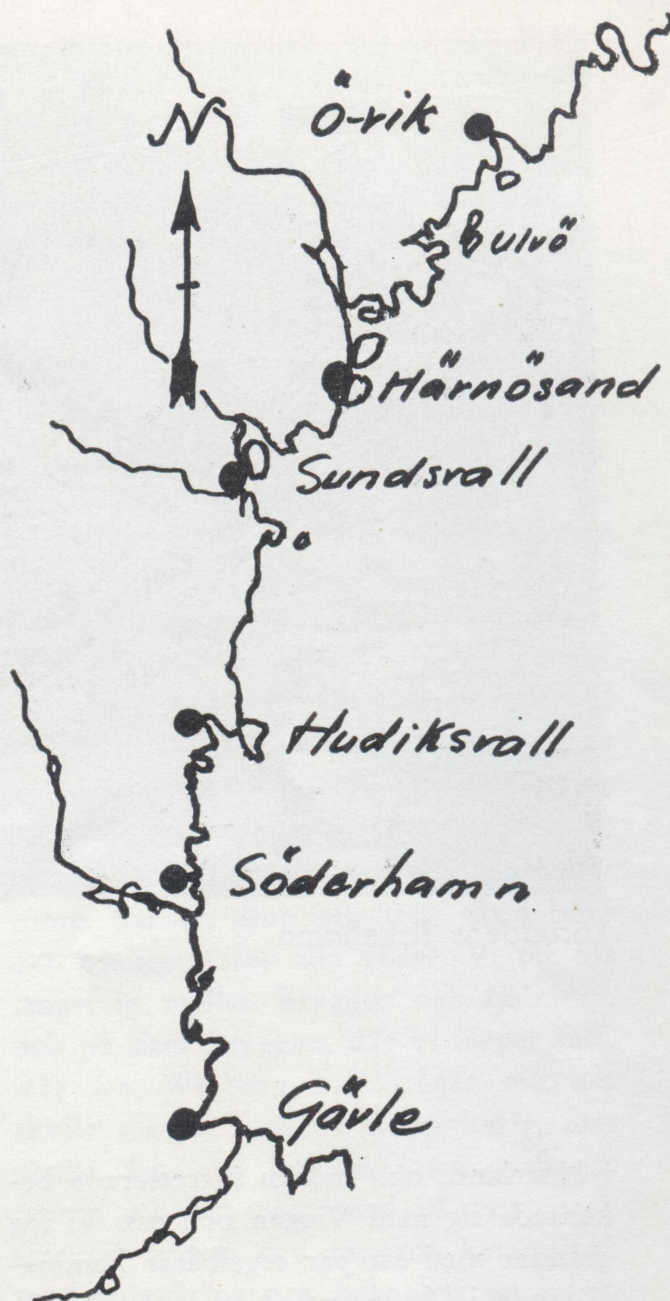
Sekreterare Unosson tog väl hand om oss. Viggen beskådades av seglare av båda könen, plastsegelbåtar är sällsynta häruppe, fick vi erfara på resan, så intresset var stort. Klubbhuset var även här en sevärdhet, en stor, gammal fd jaktstuga av timmer, som flyttats hitut. Vi började vinterbada om morgnarna, ju kallare vatten desto skönare efteråt, och vi fick kontakt med norrlandsmyggorna, dock aldrig till havs.

Lördag morgon den 17.6 seglade vi vidare norrut i motvind och tog några timmars middagspaus i lä och sol i en djup vik vid Korsholmsudde och fortsatte på eftermiddagen genom Kråkö-sund innanför Agö och inkom på kvällen efter en hård kryss till Fogelvik, där Hudiksvalls SS har sin båthamn och sitt nya klubbhus.

Söndag var det kappsegling, och här liksom i segelsällskapen längre upp var det en brokig samling olika typer av träbåtar, där Neptunikryssaren, dito tolvän och folkbåten dominerade. Viggen väckte överallt smickrande uppmärksamhet, och med förvåning konstaterades att en 7 m båt kan vara så rymlig.

Måndag rundade vi Hornslandet, passerade mellan Jättholmarna och Gran, det var svag vind men dyning och mycken gång med motor, och en lång dag avslutades på kvällen i Löruddens fiskehamn. Vi köpte färsk sik, som koktes och åts med smält smör och pepparot till en sup och en starköl, och nerbäddade i våra präktiga sovsäckar avnjöt vi seglarlivets behag till kaffe och cigarr och litet soft music. Väderleksrapporten avlyssnades andäktigt från Doggers Bank till Rödkallen.

Nästa morgon var solig och för frisk vind seglade vi in till Sundsvall för proviantering, varefter vi tog oss ut till

hamnen Vindhamn på Alnön, där segelsällskapet har sitt klubbhus.

Den stora, flotta restaurangen, förutvarande SSS klubbhus, numera driven i hotell Knausts regi, har ett enastående läge i likhet med Långedrags restaurang utanför Göteborg och utgör en värdig representationskrog för alla industrier i Sundsvall med omnejd.

Muddringsarbeten försiggick i hamnen i väntan på sommarens Jubileumseglingar. Sällskapet är ett av de större

Löruddens fiskehamn

i Norrland, och många intresserade bekantade sig med Viggen och oss. Vi låg grannar med ett par segelbåtar hemmahörande i Östersund. När vi beklagade de stackars seglare som hamnat så långt in i urskogen, möttes vi av den mest oförstående förvåning: "Vi bor ju hur centralt som helst. Ena sommaren ett par timmars resa till Sundsvall och vi utforskar Östersjön, andra sommaren lika gent till Trondhjem och vi har hela Atlanten för oss och dessemellan har vi ju alltid Storsjön." Vi fick oss en tankeställare. Med egen trailer och en båt upp till Viggens storlek är man med nuvarande goda vägnät oberoende av bostadsort.

Vi sålde vår båt på platsen för leve-

rans i Luleå, där den lycklige ägaren skulle hämta den senare.

Midsommaraftonens morgon avseglade vi tidigt. Landskapet hade ändrat karaktär. Överallt var det djupt vatten in till land. Stränderna var höga och branta, och inga grund fanns att ta hänsyn till. Vi tog yttre vägen runt Härnön in till Härnösand.

Den gamla lärdomsstad är en idyll, och vad vi såg stämde med Carlssons Geografi. Vi träffade en del seglare och hörde att man skulle samlas över helgen vid Lustholmen, där Segelsällskapet har ett klubbhus med pampig utsikt över fjärden innanför Hemsö.

Vi låg inblåsta över helgen i hård kuling med nyblivna seglarvänner i gott lä

bakom Lustholmen och hörde i rapporten att halv storm rasade söderut. Midsommarnatten samlades vi i skeppshandlare Johanssons gästfria kajuta med några kappseglare som förtäljde sina upplevelser på finska sidan, där seglarintresset är mångdubbelt större, kanske beroende på den fina skärgården där.

Måndag morgon har vinden bedarrat något, och för frisk västan fräser vi upp innanför Hemsö, därefter ut längs den branta kusten innanför Storön och Högbonden, snett förut om BB skymtar vi Mjältön, norrlandskustens högsta ö — 235 m, och sätter kurs på Ulvöarna, den viktigaste träffpunkten för norrlandsseglare. Inloppet mellan öarna är trångt, det gäller att snabbt orientera sig, när man dansar in i platt läns och gudskelov kan gippa storen litet SB och BB allt efter behov, då leden slingrar sig. Sedan öppnar sig ett mindre innanhav mellan öarna (östra inloppet är också ganska trångt) med plats för hur många vinddrivare som helst, och stränderna är kantade med bryggor och bebyggelse. Invasionen av midsommarfirande campare har packat ihop och inväntar båtarna som skall föra dem till fastlandet. Vi lägger draggen i lä bakom södra ön, som tycks vara minst hemsökt, lagar middag och vilar ut. På kvällen far vi vidare ut genom östra inloppet, vinden har mojnät, och vi hotar med att dra igång motorn. Det är mulet och kallt och dyningen är hög. Den duell som ofta utspelades mellan oss och motorn å ena sidan och vindguden å den andra gick till så här: Vinden mojnar till knapp styrfart. Vi talar högt om att starta motorn, det brukar räcka, och vinden ökar igen, och vi spar bensin. Ökar vinden inte, tar vi fram startsnöret, vilket brukar räcka. Händer fortfarande ingenting inom fem minu-

ter, startar vi motorn, och vinden kommer tillbaka, vi stannar motorn, och vinden dör ut så småningom, osv. Har vi ont om tid och skall vara i hamn en viss tid, håller vi motorn igång, även om det blåser upp till kuling, för då är vi förbannade. Vi vet, vad som händer om vi stannar motorn, och förresten betalar bolaget bensinen.

Landskapet blir allt kargare, vi är ensamma på havet, och det ser ut som om fjällvärlden flyttat ner till kusten. Bergskammar på 2-300 m och högre har vi inpå oss, och på sjökortet läser vi, att vi just nu har 132 m djup under oss. Om BB reser sig Älgön som en 156 m hög puckel, och rätt förut nalkas vi Skrubban med lodräta klippväggar runtom. Vi tar en whisky för blodomloppet och en pipa rök, och allt verkar litet ljusare, och ser i kortet att ön Trysunda har en djup vik som går i båge och bjuder lä för alla väder. Vi tar oss längst in mellan bryggor och sjöbodar, och på sista bryggan, där vi lägger fast, står fru Wågberg och frågar om det skulle smaka med en kopp kaffe. Det skulle det, och kvällen i ett ombonat rum i ett hus som stod på fast mark (fast vi tyckte det gungade betänkligt) med stugvärme och behagligt samkväm skall sent glömmas. Vi fick ofta belägg för att gästfriheten i Norrland är något för sig, kanske beroende på de långa avstånden och mörka vintrarna. Det bör kanske tilläggas att fru W lämnat de värsta ungdomsåren bakom sig; år som hon med stor framgång ägnat åt kanotpaddling. Så småningom uppenbarade sig herr W, fiskare och minkfarmare, och deltog, ehuru med viss svårighet, i samtalet. (Karlfolken har sammanträde på söndagseftermiddagarna).

(forts. i nästan nummer av Varvet Runt)